

PAPILDOMA MEDŽIAGA MOKINIUI.

Tema: Valstybės santykis su visuomene ir individų XX a.: demokratija, autoritarizmas, totalitarizmas

1. Sąvokų žodynas: (prie kiekvienos sąvokos pateikta nuoroda į puslapį, kuriame detalai, su pavyzdžiais, paaiškinta sąvoka)

Autoritarizmas (<https://www.vle.lt/straipsnis/autoritarizmas/>)

Cenzūra (<https://www.vle.lt/straipsnis/cenzura/>)

Fašizmas (<https://www.vle.lt/straipsnis/fasizmas/>)

Genocidas (<https://www.vle.lt/straipsnis/genocidas/>)

GULAG (<https://www.vle.lt/straipsnis/gulag/>)

Holodomora (<https://www.vle.lt/straipsnis/golodomor/>)

Holokaustas (<https://www.vle.lt/straipsnis/holokaustas/>)

Karinė diktatūra (<https://www.vle.lt/straipsnis/diktatura/>)

Komunizmas (<https://www.vle.lt/straipsnis/komunizmas/>)

Koncentracijos stovyklos (<https://www.vle.lt/straipsnis/koncentracijos-stovyklos/>)

Liaudies frontas (<https://www.vle.lt/straipsnis/liaudies-frontas/>)

Liberalioji demokratija ([https://lietuvai.lt/wiki/Liberalioji demokratija](https://lietuvai.lt/wiki/Liberalioji_demokratija))

Nacionalsocializmas (<https://www.vle.lt/straipsnis/nacionalsocializmas/>)

Parlamentarizmas ([https://www.zodynas.lt/tarptautinis-zodziu-zodynas/P/parlamentarizmas /](https://www.zodynas.lt/tarptautinis-zodziu-zodynas/P/parlamentarizmas/)
<https://istorijai.lt/savokos/parlamentarizmas/>)

Pasaulio tautų teisuolis (<https://www.vle.lt/straipsnis/pasaulio-tautu-teisuolis/>)

Propaganda (<https://www.vle.lt/straipsnis/propaganda/>)

Teroras (<https://www.vle.lt/straipsnis/teroras/>)

Totalitarinė valstybė (<https://www.vle.lt/straipsnis/diktatura>)

Valdžių atskyrimo principas (<https://www.vle.lt/straipsnis/valdzios-padalijimo-principas/>)

2. Asmenybių aprašymas: *(bus pateikta nuoroda į asmenybių aprašymą ir video pristatymus youtube puslapyje)*

Adolfas Hitleris:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/adolf-hitler/>

Video nuoroda:

Pagrindiniai faktai apie Hitlerį jam esant Trečiojo Reicho fiureriu

<https://www.youtube.com/watch?v=6XnsYZxH2nI>

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=m1vXAPxPmL8>

Vladimiras Leninas:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/vladimir-lenin/>

Video nuoroda:

Istorija prieš V. Leniną (teismo procesa: vienoje pusėje Leninas yra kaltinamas, kitoje mėginama jį pateisinti) <https://www.youtube.com/watch?v=9N8hsXQapjY>

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=wSWT8oPb1mM>

Mao Dzedongas:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/mao-dzedong/>

Video nuoroda:

Pagrindinių Mao reformų analizė ir jo kaip diktatoriaus aiškinimas

https://www.youtube.com/watch?v=g_2FZ-V_4zs

Biografija ir pagrindiniai faktai https://www.youtube.com/watch?v=PJIIZm_JO_4&t=2s

Tomašas Garigas Masarikas:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/tomas-masaryk/>

Video nuoroda:

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=JJkK-A0Hkos>

Benitas Musolinis:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/benito-mussolini/>

Video nuoroda:

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=uSuO2oOwZq4&t=747s>

Musolinio kelias nuo socializmo iki fašizmo <https://www.youtube.com/watch?v=1Jg7fFYL3z4>

Juzefas Pilsudskis:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/jozef-pilsudski/>

Video nuoroda:

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=MiqKCwZ7sIA>

Franklinas Ruzveltas:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/franklin-roosevelt/>

Video nuoroda:

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=II-SfXmeHhY>

FDR biografija <https://www.youtube.com/watch?v=KDo87iBypG8>

Josifas Stalinas:

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/josif-stalin/>

Video nuoroda:

Biografija ir pagrindiniai faktai <https://www.youtube.com/watch?v=KqfcpNrcGb0>

Stalino pristatymas ir vertinimas <https://www.youtube.com/watch?v=hN2Jb6JoNyw&t=109s>

- 3. Įvykių sudariusių sąlygas totalitariniams režimams įsigalėti aprašymai:** *(bus pateikta nuoroda į įvykių aprašymą ir video pristatymus youtube puslapyje)*

Spalio perversmas ir bolševikų atėjimas į valdžią Rusijoje (1917 m.):

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/spalio-perversmas/>

Video nuoroda:

Spalio revoliucijos ir bolševikų įsigalėjimo chronologinis pasakojimas

<https://www.youtube.com/watch?v=j-tICpleWLI>

<https://www.youtube.com/watch?v=KOK1TMSyKcM&t=24s>

1923 m. fašistų žygis į Romą ir Benito Musolinio paskyrimas ministru pirmininku :

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/zygis-i-roma/>

Video nuoroda:

Žygio į Romą ir Musolinio paskyrimas ministru pirmininku chronologinis pasakojimas

<https://www.youtube.com/watch?v=LpAVqiDVLw4>

<https://www.youtube.com/watch?v=O9fCzJR60uQ>

Adolfo Hitlerio paskyrimas kancleriu 1933 m. :

Aprašymas - <https://istorijai.lt/konspektai/hitleris-nacistines-vokietijos-konspektas/#ffs-tabbed-12> Video nuoroda:

Hitlerio tapimas kancleriu – chronologinis pristatymas <https://www.youtube.com/watch?v=bFtxifHpjKA>

Chronologinis Hitlerio kelias iki tapimo fiureriu <https://www.youtube.com/watch?v=jFICRFKtAc4>

Komunistų atėjimas į valdžią ir Kinijos liaudies respublikos įkūrimas 1949 m. :

Aprašymas - <https://www.vle.lt/straipsnis/kinijos-komunistu-partija/>

Video nuoroda:

Chronologinis pasakojimas, kaip Kinijoje įsitvirtino komunistai

<https://www.youtube.com/watch?v=PjbYkOfA4m0>

<https://www.youtube.com/watch?v=JRcckYRWSVU>

4. Karikatūros ir kita vaizdinė medžiaga: *(bus pateiktos karikatūros ir kita vaizdinė medžiaga susijusi su pagrindiniais įvykiais ir su jais susijusiomis asmenybėmis)*

<https://www.nationalww2museum.org/war/articles/how-did-adolf-hitler-happen>

Adolfas Hitleris ir Vokietijos Prezidentas Paulius von Hindenburgas, po to, kai Hindenburgas paprašė Hitlerį tapti kancleriu 1933.

<https://www.historyextra.com/period/second-world-war/how-why-sanskrit-symbol-become-nazi-swastika-svastika/>

Fone vaizduojama Nacių svastika. (1934 m. Niurnbergo mitinge Hitleris paskyrė naujus nacių standartus – pažymėtą svastiką imperatoriškosios Vokietijos spalvomis)

<https://www.theguardian.com/world/2009/sep/09/holocaust-analysis-deborah-lipstadt-germany>

Nuotraukoje vaizduojama krūva lagaminų paliktų Aušvitce Holokausto metu.

Scena iš filmo „Pianistas“ 2002 m., kai pagrindinis filmo herojus atsiduria tuščioje gatvėje pilnoje daiktų, po nacių įvykdytos Krišotlinės nakties.

<https://miepvonsydow.wordpress.com/tag/kristallnacht/>

(nuotraukoje matote degančią žydų sinagogą) Žydų namai buvo apiplėšti, parduotuvės, miestai ir kaimai, kai SA ir civiliai niokojo pastatus kūjais. Buvo apiplėštos apie 1668 sinagogos, o 267 sudegintos.

<https://www.britannica.com/summary/Holocaust>

Nuotraukoje vaizduojama, kaip Grupė Vengrijos žydų atvyksta į Aušvico-Birkenau stovyklą vokiečių okupuotoje Lenkijoje.

<https://www.britannica.com/summary/Holocaust>

Nuotraukoje vaizduojami išlaisvinti kaliniai nacių koncentracijos stovykloje Ebensee, Austrijoje.

<https://embassies.gov.il/boston/AboutIsrael/AboutIsraelInfo/Pages/Righteous-Among-the-Nations.aspx#p>

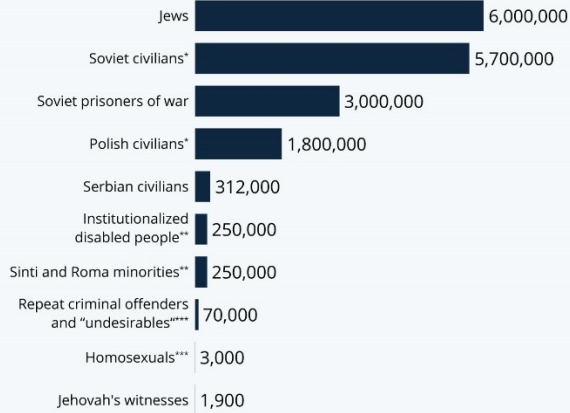

Nuotraukoje vaizduojamas Pasaulio tautų teisuolių sodas, kuriame sodinti medeliai asmenims, kurie holokausto metu padėjo išsigelbėti ar išgelbėjo žydus.

<https://www.statista.com/chart/24024/number-of-victims-nazi-regime/>

17 Million Fell Victim to the Nazi Regime

Estimated number of victims killed by the German Nazi regime and its collaborators (1933-1945)

* non-jewish ** upper estimate *** lower estimate

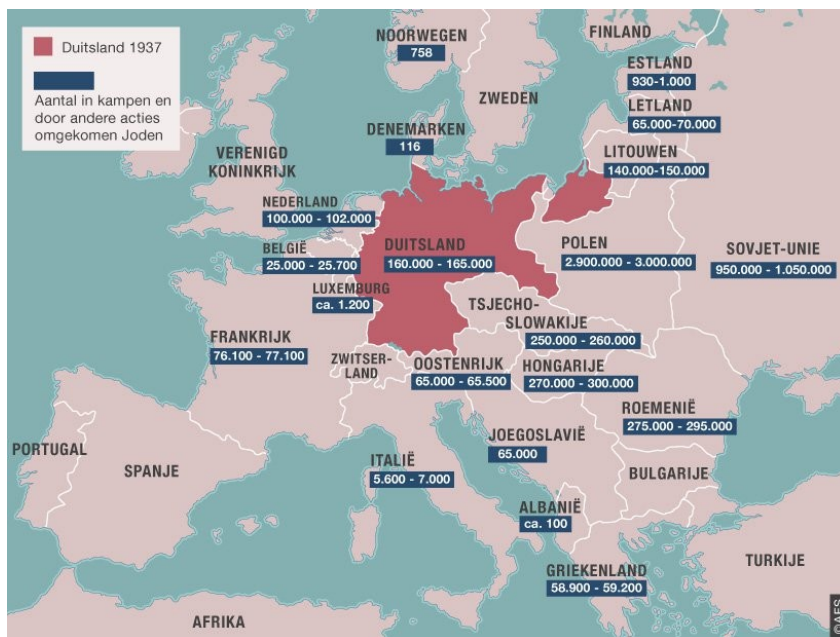
Sources: United States Holocaust Memorial Museum, Dr. Alexander Zinn

statista

Statistinėje medžiagoje vaizduojamas nacių aukų (žydų, sovietų, lenkų civilių ir kitų) skaičiai.

<https://www.annefrank.org/en/timeline/115/overview-of-holocaust-victims-by-country/>

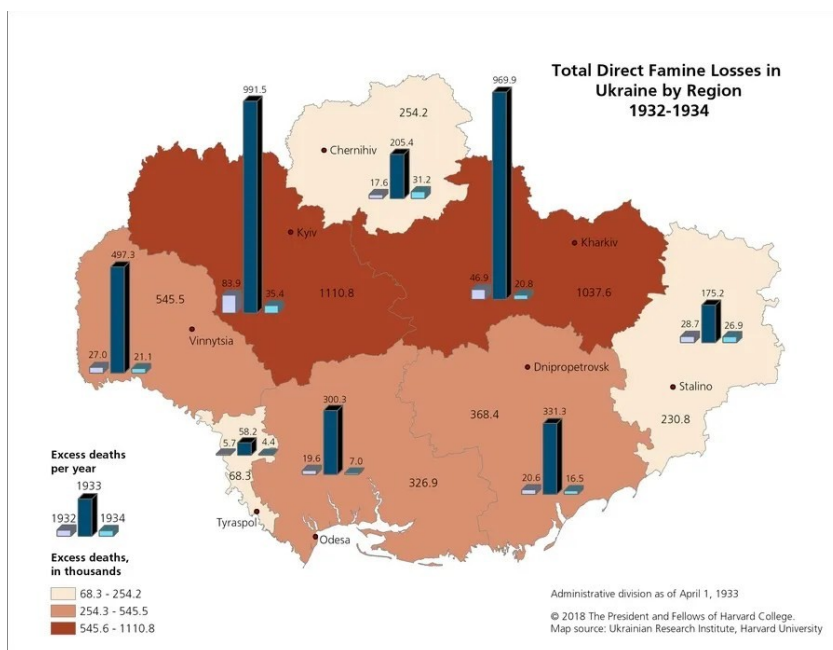
Antrojo pasaulinio karo metais naciai žudė žydus iš visos Europos. Šiame žemėlapyje rodomas žydų aukų skaičius pagal šalis.

<https://www.britannica.com/biography/Vladimir-Lenin/Leadership-in-the-Russian-Revolution>

Vladimiras Leninas, kalbėdamas Antrajame visos Rusijos sovietų kongrese Petrograde, 1917 m. spalio 26 d.

<https://holodomorct.org/holodomor-information-links/maps-and-demography/>

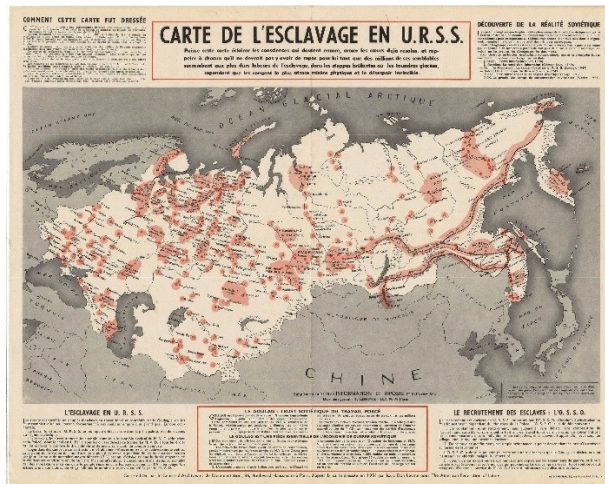
Statistinis žemėlapis vaizduoja aukų skaičių 1932-1934 metais skirtingose Ukrainos teritorijose, Holodomoros metu.

<https://www.saskatchewan.ca/government/news-and-media/2017/november/20/holodomor>

Nuotraukoje vaizduojama statula skirta Holodomoros aukoms paminėti.

<https://bostonraremaps.com/inventory/french-language-anti-communist-map-documenting-extent-soviet-gulag-system/>

Vaizduojamas žemėlapis, kuriame raudonai išryškintos GULAG sistemos kalinimo vietos.

<https://allthatsinteresting.com/white-sea-baltic-canal>

Nuotraukoje vaizduojama: Baltosios jūros-Baltijos kanalo statyba. Kanalas buvo pastatytas 1931–1933 m., atliekant priverstinį gulago kalinių darbą. „Belamor“ kanalas.

<https://journals.openedition.org/monderusse/8487>

	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Deaths in camps ^{(a)(b)}	26,295	28,328	20,595	25,376	90,546	50,502
Average Gulag population ^(a)	617,895	782,445	830,144	908,624	1,156,781	1,330,802
Mortality in total Gulag population ^(a)	4.26%	3.62%	2.48%	2.79%	7.83%	3.79%
Deaths in BBK ^(b)	1,631	1,362	1,298	2,271	3,945	2,462
Total BBK population ^(c)	70,375	66,418	90,290	58,965	79,882	86,567
Mortality in BBK population	2.32%	2.05%	1.44%	3.85%	4.94%	2.84%

Sources: (a) V. N. Zemskov, "GULAG. Istoriko-sotsiologicheskii aspekt," *Sotsiologicheskie issledovaniia*, 6 (1991): 14-15; (b) V. N. Zemskov in V. B. Zhiromskaia, ed., *Naselenie Rossii v XX veke...*, op. cit.: 319; (c) see Table 1.

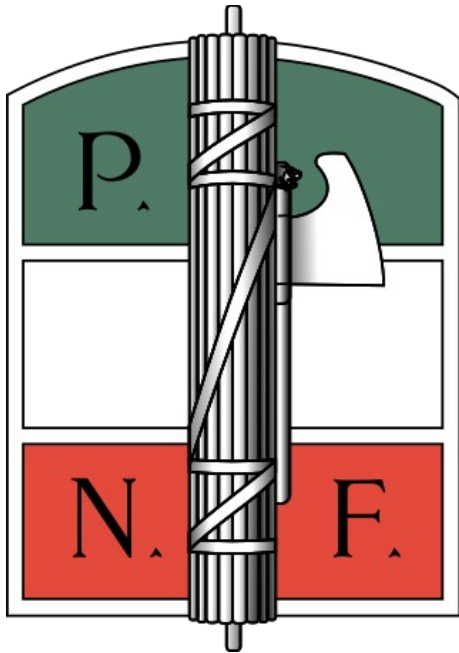
Lentelėje vaizduojamas GULAG stovyklų mirtingumas nuo 1934 iki 1939 m.

<https://www.britannica.com/event/March-on-Rome>

Italo Balbo (antras iš kairės), Emilio De Bono (trečias iš kairės) ir Benito Mussolini (centre) per žygį į Romą, 1922 m. spalį.

<https://www.painscience.com/blog/fascinating-the-words-fascia-and-fascism-both-come-from-the-same-symbol.html>

Vaizduojamas Italijos vėliava su Italijos Fašistų Partijos simbolika ir fašistų simboliu.

<https://en.wikipedia.org/wiki/Blackshirts>

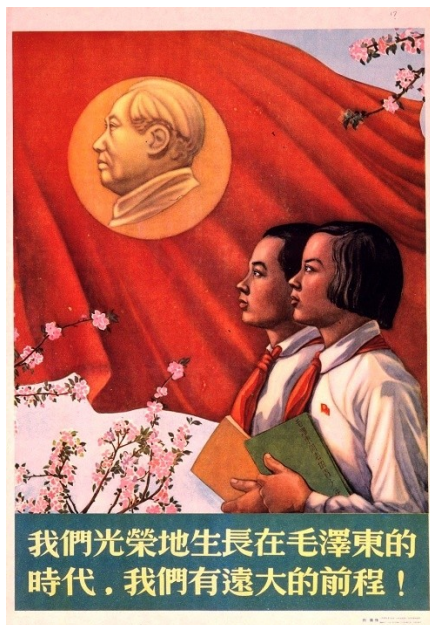
Vaizduojamas Italijos Juodmarškinių, Italijos fašistų partijos sukarintosios organizacijos, simbolis.

<https://www.businessinsider.com/chinese-propaganda-posters-2012-9#the-poster-reads-lets-march-forward-under-the-banner-of-mao-zedong-1950s-2>

Kinijos Komunistų Partijos propagandinis plakatas: *Ant plakato parašyta: „Žygiuokime į priekį po Mao Zedongo vėliava!“*

<https://histories.hoover.org/Student-Projects/Women-in-Chinese-Propaganda/>

Propagandiniame mene vaizduojamos moterys su antrašte: *„Mes gyvename šlovingą gyvenimą Mao Zedongo eroje, mūsų laukia puiki ateitis“.*

<https://www.iconeye.com/design/chinese-propaganda-posters-how-design-won-the-revolution>

Propagandiniame plakate vaizduojamos diegiamos socializmo vertybės skiepytos po Kinijos Komunistų Partijos pergalės Antrane kinų pilietiniame kare.

<https://www.britannica.com/money/topic/Great-Depression>

Bedarbiai vyrai stovi eilėje prie sriubos virtuvės Čikagoje.

Didžioji depresija: duonos linija

„Breadline“ Niujorko Bryanto parke Didžiosios depresijos metu.

Namelis, pastatytas iš palaidų lentų ir dėžių dalių, Niujorke Didžiosios depresijos metu.

Franklinas D. Rooseveltas pasirašo Žemės ūkio koregavimo aktą, 1933 m. žemės ūkio pagalbos įstatymo projektą. Žemės ūkio sekretorius Henry Wallace stovi antras iš dešinės.

Franklin D. Ruzveltas „Naujojo kurso“ programos segtukas, 1932 m.

<https://istorijai.lt/konspektai/tarpukario-demokratines-salys-didzioji-ekonomine-krize-ispnijos-pilietinis-karas/>

Žemėlapyje vaizduojama Europa Tarpukariu, legendoje nurodytos demokratinės ir totalitarinės valstybės.